

since 1919, č. 16 Sb. z. a n. na rok 1920. Odmítl tedy jednati o správnosti disciplinárního nálezu po stránce hmotné. Zemský úřad zamítl odvolání Františka S. vycházející z názoru, že spory o další právní trvání služebního poměru obecního zřízence patří podle § 24 zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. na pořad práva soukromého a že § 8 vlád. nař. č. 483/1920 Sb. z. a n. není kryt § 10 zák. č. 16/1920 Sb. z. a n. Z názoru, že spory o další trvání služebního poměru trvale ustanoveného obecního zřízence patří podle § 24 zák. č. 16/1920 Sb. z. a n. na pořad práva, vycházel arcit' i nejvyšší soud, ale rozpor záleží v tom, že podle stanoviska nejvyššího soudu je proti disciplinárnímu nálezu první stolice, kterým bude uznáno na disciplinární trest propuštění ze služby, po stránce hmotné přípustným opravný prostředek k vyššímu úřadu samosprávnému, kdežto podle stanoviska zemského úřadu lze onomu disciplinárnímu nálezu odporovati jen žalobou podanou u soudu. Jest tu tedy záporný kompetenční konflikt, který se však omezuje na otázku, zda k přezkoumání disciplinárního nálezu první stolice, kterým bylo uznáno na disciplinární trest propuštění ze služby po stránce hmotné, je příslušný vyšší úřad samosprávný nebo soud.

Konfliktní senát uvážil toto: Řešení konfliktu, o který běží, závisí na otázce, byla-li vláda zmocněna, aby nařízením podrobila propouštěcí usnesení obecního zastupitelstva — a jen o to v daném případě jde — revisi zemské administrativní instance. Na váhu padá § 24 zákona č. 16/1920 Sb. z. a n., jenž podle svého doslovu všechny spory ze služebního poměru, t. j. všechny difference vzniklé ze služebního poměru mezi obcí a jejím zřízencem, odkazuje na řádné soudy. Při této vyčerpávající úpravě musí slova § 10 uved. zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. o období služební pragmatiky pro státní zřízence býti vykládána restriktivně, nemá-li vzniknouti rozpor mezi §§ 10 a 24 zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. K tomu přistupuje úvaha, že každé zmocnění dané moci nařizovací jest v pochybnosti vykládati v neprospěch moci nařizovací. Dotčená slova § 10 zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. mohou při tomto stavu věci znamenati jen, že při tak závažném aktu, jako propuštění ze služeb obce, měla býti vyplněna mezeru dosavadního práva obdobou služební pragmatiky pro státní zřízence. Vláda nebyla tedy nikterak zmocněna podrobovati nařízením propouštěcí usnesení obecního zastupitelstva vyššímu administrativnímu přezkoumávání.

IV. Spory z poměru pracovního, služebního a učebního, zahájené již před účinností zákona o pracovních soudech č. 131/1931 Sb. z. a n. (před 1. lednem 1932), jest posuzovati i v otázce příslušnosti podle práva platného před účinností uvedeného zákona.

Zákonem o všeobecné úpravě právních poměrů mezi zaměstnavateli a zaměstnanci na Slovensku a Podkarpatské Rusi č. 244/1922 ve znění zák. č. 217/1924 Sb. z. a n. nebyly dotčeny čisté normy kompetenční, obsažené v dřívějších předpisech, mezi které patří i § 62 zák. čl. XLV:1907.

K rozhodnutí o nároku zaměstnance, pokud je založen na bezdůvodné výpovědi a bylo o něm zahájeno řízení před 1. lednem 1932 u administrativního úřadu, zůstává nadále příslušný tento úřad, kdežto pokud se nárok ten opíral o zrušení služebního poměru předčasným propuštěním (výpovědí s okamžitou platností), jsou příslušny řádné soudy.

(Rozh. senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 21. prosince 1937, č. j. 891/37.)

Štěpán N. podal dne 27. října 1931 u okresního úřadu v S. Ď. (na Slovensku) stížnost proti Správě katolických církevních velkostatků v B., v níž se domáhal, aby odpůrkyně byla uznána povinnou zaplatiti mu podle § 17 zák. čl. XLV:1907 mzdu a vůbec všechny požitky, které mu příslušely za dobu od 1. května do 31. prosince 1931, čítaje v to útráty a škody.

Svůj nárok odůvodnil tím, že již od svého 12. roku byl ve službách velkostatku v L. až do roku 1917, kdy odešel do války. Byl raněn, vrátil se roku 1919 a byl pro svoji slabost po utrpeném zranění zaměstnán jen obracením obilí, v roce 1921 byl pasákem koní až do roku 1926, poté se stal pomocným hajným, v kteréžto funkci byl přeložen do K., kde byl v únoru 1928 pověřen činností hospodáře, při tom však dostával plat hajného. Poté v listopadu 1930 byl jako hospodář přeložen zpět do L., kde mu byla neprávem přikázána jen služba hajného s odpovídajícím tomu platem. Poněvadž se mu rána zanítila, odešel do nemocnice, kde pobyl do konce prosince 1930. Ač byl od 1. ledna 1931 způsobilý konati službu, nebyl zaměstnán a dne 1. dubna 1931 dostal výpověď, poněvadž prý byl tři měsíce nemocen. Výpověď nepřijal a vyjednával o přidělení služby hajného nebo hospodáře, na niž byl původně zjednán. B-ský inspektor mu prohlásil, že, chce-li, zaměstná ho jako břeše, jinak aby šel »s Bohem«. Poté přišel písemný poukaz od inspektorátu, aby šel za břeše do G., že tam bude přestěhován. Ač nebyl na tuto službu zjednán, chtěl rozkazu uposlechnouti a zašel do G., aby si prohlédl přidělený byt. Shledal jej však neobyvatelným a proto prohlásil, že se tam stěhovati nebude. Asi za 2 týdny (kolem 15. srpna 1931) byl zavolán do kanceláře, kde mu bylo řečeno, že mu inspektor Sch. v y p o v í d á s l u ž b u s o k a m ž i t o u ú č i n n o s t í, poněvadž přidělenou mu službu odepřel. — Podle toho porušil prý zaměstnavatel zřejmě smlouvu, jednak tím, že mu přikázal konati práci, na kterou se nezavázal a která je nad jeho síly nebo schopnosti (§§ 18 a 23 zák. čl. XLV/1907), jednak tím, že se pro něho nepostaral o hygienický byt (§ 29 uved. zák.). Výpověď jemu daná se stala s porušením uvedených zákonných ustanovení.

Odpůrkyně uvedla, že N-ovi dala podle § 42 zák. čl. XLV:1907 výpověď, poněvadž se nehlásil do služby, ač byl již úplně zdráv. Poté

žádal N. o opětné přijetí, kterému bylo vyhověno tím, že byl přeložen dnem 1. srpna 1931 jako deputátník do dvora G. Poněvadž tomu rozkazu nevyhověl, byla mu dána okamžitá výpověď.

Okresní úřad v S. Ď. výměrem ze dne 28. ledna 1932, č. 11984/931 adm., zamítl podle § 47 zák. čl. XLV:1907 stížnost Štěpána N. s tím, že schvaluje okamžitou výpověď, která mu byla dána v srpnu 1931. V důvodech uvedl, že — jak ze spisů lze zjistiti — byl N. ze služby propuštěn kolem 15. srpna 1931, stížnost proti okamžité výpovědi podal však teprve 27. října 1931, tedy opožděně, neboť si měl stěžovati podle § 47 zák. čl. XLV:1907 do 8 dnů ode dne výpovědi. Bylo proto stížnost a limine odmítnouti.

Stěžovatel podal proti tomu výměru odvolání k zemskému úřadu v B., v němž navrhl, aby výměr byl zbaven účinnosti a aby okresnímu úřadu bylo uloženo, aby o stížnosti meritorně rozhodl. Dovozuje zejména, že stížnost nepodal opožděně, poněvadž výpověď měla mu býti dána p í s e m n ě, což se dosud nestalo, takže 8denní lhůta ke stížnosti, kterou jest počítati ode dne převzetí oznámení, dosud neuplynula. K jeho propuštění nebylo vůbec důvodu podle § 45 čl. XLV:1907. Jeho výpověď resp. propuštění se nestaly podle předpisu.

Zemský úřad v B. výměrem ze dne 27. dubna 1932, č. 50384/14 odd.-1932, zrušil výměr okresního úřadu jako nezákonný a odkázal stěžovatele s jeho nárokem na pořad práva. Uvádí, že žalobce uplatňuje proti žalované smluvní nároky z toho důvodu, že byl předčasně bez příčiny vypověděn, pokud se týče propuštění ze služby. O žalobách toho druhu není však příslušným rozhodovati úřad správní, nýbrž podle § 23 zák. č. 244/22 Sb. z. a n. řádný soud.

Štěpán N. podal pak u okresního soudu v S. Ď. žalobu nejprve proti »Centrální správě katolických velkostatků« (C 681/32) a po jejím odmítnutí podle bodu 6 § 180 O. s. p. dne 17. února 1933 pod č. j. C I 125/33-1 novou žalobu, v níž poukázal na rozhodnutí správních úřadů a v níž uplatnil proti žalované »Likvidační komisi katolických velkostatků pro Slovensko v B.« nárok na zaplacení služebních požitků za čas od 1. května do 31. prosince 1931 z důvodu, že žalovaná přestala mu vypláceti služební požitky dnem 30. dubna 1931, ač jej z á k o n n ě nevypověděla. Při ústním jednání dne 25. dubna 1933 odvolal se na žalobu a dodal, že skutečně dne 1. dubna 1931 dostal m ě s í č n í v ý p o v ě ě d', poněvadž toho dne nenastoupil službu. Výpověď nepřijal s tím, že jsa dosud chorý, nemůže ještě službu nastoupiti a že výpověď není odůvodněna. Obrátil se pak na ústřední správu, která ho odkázala na inspektorát do B., který prý mu přidělí službu. Inspektorát pak mu oznámil, že může službu nastoupiti jen jako jednoduchý deputátník, bířeš. Poněvadž se po operaci necítil schopný k těžší práci a o lehčí službu hospodáře neb hajného, jakým byl dříve, se marně ucházel, přidělenou službu bířeše nenastoupil a podal stížnost u okresního úřadu.

Žalovaná uvedla, že žalobce 19. prosince 1930 oznámil, že je nemocný a že musí býti operován. Z léčení v komárenské nemocnici byl propuštěn začátkem února 1931 do soukromého léčení a v březnu byl úplně vyléčen. Přes to se do služby nehlásil a byla mu proto dána dne 1. dubna 1931 výpověď podle bodu a) § 42 zák. čl. XLV:1907. Po obdržení a přijetí výpovědi žádal žalobce u inspektorátu v B. o opětovné přijetí do služby a inspektorát přijal ho za bířeše na zkušební dobu pod podmínkou, že 1. srpna 1931 nastoupí službu ve dvoře G. Žalobce službu nenastoupil a byl proto podle § 45 uved. zákona s okamžitou platností vypověděn, pokud se týče propuštěn.

Soud první stolice rozsudkem ze dne 1. září 1933, č. j. C I 125/33-4, zamítl žalobu. Zjistil obsah administrativních spisů a přiklonil se k právnímu názoru okresního úřadu, pokud rozhodl v oboru vlastní působnosti o otázce, zda stížnost žalobcova proti výpovědi byla podána včas, nebo ne, neboť k rozhodování o tom, zda výpověď daná hospodářskému sluhovi, patřícímu pod ustanovení zák. čl. XLV z r. 1907, byla odůvodněna, byl před 1. lednem 1932, kdy vešel v účinnost zákon o pracovních soudech, příslušným okresní úřad jako paritní komise. Ať již žalobce uplatňuje neplatnost výpovědi, kterou dostal 1. dubna 1931, či oné ze dne 15. srpna 1931, náleželo tehdy řešení otázky, zda výpověď byla odůvodněná, do kompetence úřadů správních. Ostatně stížnost proti výpovědi jak podle § 44, tak i podle § 47 zák. čl. XLV:1907, kterou bylo třeba podati v 8denní lhůtě od sdělení příčiny výpovědi, uplynula bezpodmínečně před 1. lednem 1932, neboť proti výpovědi, kterou dostal 1. dubna 1931, žalobce stížnost ani nepodal a proti výpovědi z 15. srpna 1931 ji podal až 27. října 1931. Ale i žalobu podal žalobce opožděně, poněvadž 8denní lhůta uplynula nejpozději dne 23. srpna 1931, kdežto žaloba byla podána 17. února 1933. Pro zmeškání lhůty jest výpověď, i kdyby byla neodůvodněna, pokládati za přijatou.

Na odvolání žalobcovo krajský soud v K. rozsudkem ze dne 15. prosince 1933, č. j. Co 701/33-18, rozsudek soudu první stolice potvrdil z jeho vlastních důvodů a dodal, že podle § 23 zák. č. 244/1922 Sb. z. a n. jest nároky vzniklé z předčasného zrušení služební smlouvy uplatniti do 6 měsíců ode dne, kdy mohly býti uplatněny, a to jen u soudu. Tuto promlčecí dobu nepřerušuje zákrok u jiných úřadů, i když se tak stalo omylem. V souzeném případě mohl býti nárok uplatněn dnem zrušení smluvního poměru, t. j. 1. května 1931, takže promlčení nastalo 1. listopadu 1931, žaloba proti »Centrální správě« byla však podána teprve 24. května 1932.

To, že ve sporu se jednalo i o tom, že služební poměr vlastně trval od 1. května až do 15. srpna 1931, poněvadž žalovaná v té době žalobci nabídla jinou službu, nemá významu, neboť žaloba se zakládá na zrušení služebního poměru v den 1. května 1931 a není nárok uplatněn na tom základě, že poměr trval i nadále.

K dovolací žádosti žalobcově pozbavil nejvyšší soud usnesením ze dne 16. října 1934, č. j. Rv III 370/34-3, rozsudky obou nižších soudů účinnosti, vycházejí z právního názoru, že řádné soudy nebyly k rozhodování o nároku žalobcově vůbec příslušné, poněvadž v době tvrzeného bezprávného zrušení služebního poměru výpovědi dne 1. dubna 1931 byly k rozhodnutí o oprávněnosti výpovědi příslušné paritní komise podle § 5 nařízení ministra zmocněnce pro správu Slovenska č. 64/1920 ve znění § 5 nař. téhož ministra č. 3/1923 (Úr. nov. č. 35 a 39), a o nároku na služební požitky z důvodu oné prý bezprávné výpovědi náleželo rozhodovati příslušným správním úřadům podle § 62 zák. čl. XLV:1907. Poněvadž žalobní nárok jest odvozován z bezprávného zrušení služebního poměru výpovědi ze dne 1. dubna 1931, nerozhoduje, zda dostal žalobce i později (15. srpna 1931) výpověď z takové služby, kterou podle vlastního přednesu nenastoupil. Ani proti té, ani proti oné výpovědi nepodal včas námítky u příslušné paritní komise.

Podáním ze dne 24. října 1934 učinil Štěpán N. návrh na řešení záporného kompetenčního konfliktu mezi zemským úřadem v B. a nejvyšším soudem v Brně.

O tomto návrhu vyjádřily se oba tyto úřady poukazem na svá rozhodnutí.

Senát pro řešení kompetenčních konfliktů uznal, že pokud se nárok navrhovatelův opírá o výpověď ze dne 1. dubna 1931, jsou příslušny k rozhodnutí o něm úřady správní, pokud však je založen na předčasném propuštění v srpnu 1931, náleží o něm rozhodovati řádným soudům.

D ů v o d y:

Rozhodování o soukromoprávních sporech z poměrů pracovních a služebních nebylo na území Československé republiky upraveno jednotně, nýbrž různými předpisy. Teprve zákonem o pracovních soudech ze dne 4. července 1931, č. 131 Sb. z. a n., byly tyto předpisy sjednoceny ustanovením, že zásadně patří rozhodování veškerých sporů z poměru pracovního, služebního a učebního před soudy pracovní po případě zvláštní oddělení soudů okresních a, kde jich není, řádným soudům okresním. Kompetence byla tedy přikázána zásadně soudům, ovšem s některými výjimkami, o něž v této věci nejde. V důsledku toho pozbyla podle § 44 uved. zákona platnosti všechna ustanovení o předmětech tímto zákonem upravených dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, t. j. dnem 1. ledna 1932 (§ 43 uved. zák.), s tím omezením, že spory do toho dne zahájené u soudů neb úřadů příslušných podle práva dosavadního, budou vyřízeny podle dosud platných předpisů.

Z toho plyne, že všechny spory, zahájené již před účinností zákona o pracovních soudech, jest posuzovati vůbec, tedy i v otázce příslušnosti, podle práva platného před účinností zákona o pracovních soudech. Tak je tomu i v souzeném případě.

Štěpán N. podal u okresního úřadu v S. Ď. dne 27. října 1931 stížnost, jíž se domáhal z důvodu zrušení služebního poměru neodůvodněnou prý měsíční výpovědí dne 1. dubna 1931 po případě bezprávným propuštěním kolem 15. srpna 1931 zaplacení mzdy za dobu od 1. května do 31. prosince 1931. Byl tedy spor zahájen u administrativního úřadu v době před účinností zákona o pracovních soudech a platí proto pro posuzování příslušnosti předpisy v té době platné.

Stěžovatel podal arcí dne 17. února 1933 žalobu u okresního soudu v S. Ď., jíž uplatnil tytéž nároky. To se však stalo teprve potom, když byl výměrem krajského úřadu ze dne 24. dubna 1932 se svým nárokem odkázán na pořad práva. Tím nebyla a nemohla býti dotčena otázka, kterých předpisů má býti použito při řešení, zda k projednání věci jsou povolány úřady správní či soudy, neboť věc byla zahájena u správního úřadu již v roce 1931 a pozdější podání žaloby na soud bylo jen důsledkem odmítnutí návrhu stěžovatelova krajským úřadem, podle jehož právního názoru k projednání věci jsou podle § 23 zák. ze dne 13. července 1922, č. 244 Sb. z. a n. příslušny řádné soudy. Kompetenční předpisy zákona o pracovních soudech se tedy na tento případ nevztahují.

Podle přednesu obou sporných stran byl služební poměr zrušen jednak měsíční výpovědí danou navrhovatelí dne 1. dubna 1931, jednak výpovědí »s okamžitou účinností«, tedy vpravdě propuštěním, kolem 15. srpna 1931. Obojí bylo předmětem jak stížnosti navrhovatelovy u okresního úřadu v S. Ď., tak i žaloby u okresního soudu tamtéž.

Konfliktnímu senátu nenáleží zkoumat, zda přes výpověď ze dne 1. dubna 1931 bylo v původním služebním poměru pokračováno, či zda byl založen nový služební poměr tím, že navrhovatelí byla k jeho žádosti přikázána služba břeše při dvoře G., který pak byl zrušen výpovědí s okamžitou účinností (propuštěním) asi 15. srpna 1931, nýbrž jest mu jen vycházeti ze skutečnosti, že se navrhovatel domáhal zaplacení služebních požitků od 1. května do 31. prosince 1931 z obou těchto důvodů, které pokládá za neopodstatněné po případě za bezprávné, a který úřad byl pro rozhodnutí v obojím případě o nároku navrhovatelově příslušný.

V § 23 zákona č. 244/1922 jest stanoveno, že nároky pro předčasné propuštění ve smyslu §§ 20 a 21 musejí býti vzneseny u soudu během šesti měsíců po uplynutí toho dne, kterého mohly býti učiněny, jinak se promlčí. § 21 pak předpisuje: jestli zaměstnavatel zaměstnance bez důležité příčiny předčasně propustil nebo je-li vinen na předčasném vystoupení zaměstnancově, zůstávají tomuto — kromě nároku na náhradu další škody — smluvní nároky na mzdu na čas, který by byl měl uplynouti do skončení služebního poměru vypršením smluvní doby nebo řádné výpovědi. Ustanovení § 20, jednající o obdobných nárocích zaměstnavatelů, nemají tu významu.

Jest patrné a vzhledem k jasnému znění uvedených předpisů nepotřebuje zvláštního odůvodnění, že § 23 přikazuje kompetenci řádných

soudů rozhodování jen o oněch nárocích zaměstnanců, jež se zakládají na tom, že zaměstnanec byl zaměstnavatelem bez důležité příčiny propuštěn nebo zaviněním zaměstnavatelovým ze služby vystoupil předčasně, t. j. buď před uplynutím služebního poměru, byli-li založen na určitý čas, nebo s porušením lhůty výpovědní, nikoliv však v š e c h n y spory o nárocích ze služebního poměru, zejména tedy spory o nároku na mzdu z důvodu neodůvodněné měsíční výpovědi. Kompetenci k řešení sporu o těchto nárocích zákon č. 244/1922 Sb. z. a n. neupravuje a platí tu předpisy zák. čl. XLV:1907. Tomu nebrání § 36 zákona č. 244/1922 v doslovu § 1 zákona ze dne 25. září 1924, č. 217 Sb. z. a n., neboť tímto předpisem bylo prohlášeno za výslovně zrušená dosavadní psaná i zvyková ustanovení jen potud, pokud se ustanovením zákona č. 244/1922 přičítá v neprospěch zaměstnanců, z čehož plyne, že zákon mohl tu míti na mysli jen ona ustanovení dřívější, která jsou povahy materiálně právní, z procesních pak jen taková, jež nárok zaměstnanců v jakémkoliv směru omezují, nikoliv však ona, jež obsahují čisté normy kompetenční.

Spadá tedy rozhodování o nároku žalobcově, pokud jest založen na bezdůvodně prý měsíční výpovědi dne 1. dubna 1931 podle § 62 zák. čl. XLV:1907 do příslušnosti úřadu administrativního, pokud však se opírá o zrušení služebního poměru předčasným propuštěním (výpovědí s okamžitou účinností) v srpnu 1931, jsou k rozhodování o něm podle § 23 zák. č. 244/1922 Sb. z. a n. příslušny řádné soudy.

V. Vznik záporného kompetenčního konfliktu ve smyslu § 4, odst. 1, zák. č. 3/1918 Sb. z. a n. předpokládá, že otázka příslušnosti byla popřena v t é ž e v ě c i, a to jak poslední přípustnou instancí soudní, tak i poslední přípustnou instancí správní.

Nejde o takový kompetenční konflikt, byli-li předmětem soudního řízení a rozhodování nárok kominického mistra na zaplacení odměny za vymetání komínů, kdežto předmětem řízení a rozhodování úřadů správních byla povšechná žádost o vymáhání dlužných poplatků za čištění komínů, kterou poslední přípustná instance administrativní zamítla proto, že žádaná exekuce nemůže býti provedena podle pouhého výkazu kominického mistra o nezapravených dávkách za kominické práce.

(Rozh. senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 21. prosince 1937, č. j. 899/37.)

Ervín L., kominický mistr v S., podal dne 27. května 1932 pod č. j. N II 2033/32-1 u okresního soudu v N. (na Podkarpatské Rusi) žádost o vydání platebního příkazu proti Samuelu M-ovi v S. pro 144 Kč s přísl. za vymetání komínu. Okresní soud vydal žádaný platební příkaz, ale žalovaný podal proti němu odpor a při ústním jednání dne 4. října 1932 vznesl námitku podle § 180 bod 3 o. s. p., že vymáhání pohledávek za kominické práce patří k příslušnosti okresního úřadu. Okresní soud v N.